

παθῶν καὶ τοῦ ἐγωϊσμοῦ θερμαίνουσα τὴν καρδίαν μὲ πᾶν ὅ,τι ἐξευγενίζει τὸν ἄνθρωπον, καὶ τὸν προσβιβάζει ἐκ τῶν φθαρτῶν καὶ προσκαίρων εἰς τὸ ἀπόλυτον καὶ αἰδίου.

Ἀλλὰ ἐπιτιθέντες πέρας εἰς τὰς ψυχολογικὰς ταῦτας ἐρεῦνας, αἵτινες τοῖς περὶ τὰ τοιαῦτα ἀμυήτοις ὄξουσιν ὑπερβολισμοῦ καὶ σχολαστικότητος, μεταβαίνομεν εἰς τὸ πρῶτον καὶ κύριον μέρος τῆς πρακτικῆς φιλοσοφίας, ἥτοι εἰς τὴν ἠθικὴν, ἥς ἡ μελέτη ἀποβίνει τοσοῦτῳ μᾶλλον περισπούδαστος, ὅσῳ ἡ χρεια αὐτῆς δείκνυται ἐνδελεχεστάτη καὶ καινοτάτη τοῖς πᾶσι, μάλιστα δὲ ἡμῖν τοῖς Ἕλλησι τοῖς τραπεζομένοις ἤδη νέαν φάσιν τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν βίου.

(Ἐπεται τὸ τέλος.)

Σ Χ Ε Σ Ε Ι Σ

μεταξὺ τῆς ἐνδυμασίας τῶν ἀρχαίων Ἑβραίων καὶ τῆς τῶν νέων Ἀράβων.

—ooo—

Ὁ πρό τινων μηνῶν ἀποθανὼν Ὁράτιος Βερνέ, ἐν τοῖς ἀρίστοις τῆς Γαλλίας ζωγράφοις, ἀνέγνω πρό τινων ἐτῶν ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν Παρισίων σοφὸν ἔργον περὶ τῆς ἐνδυμασίας τῶν ἀρχαίων Ἑβραίων. Παρατιθέμενοι τὴν εἰκόνα τοῦ ζωγράφου τούτου ἄμα δὲ καὶ τινα τῶν πινάκων αὐτοῦ, Ὁ Καλὸς Σαμαρίτης, δι' οὗ ἐξήτει νὰ ἀποδείξῃ τὴν σχέσιν τῶν ἀρχαίων Ἑβραϊκῶν ἐνδυμάτων πρὸς τὰ νῦν Ἀραβικά, κρείττονα πάσης βιογραφίης ἐκρίναμεν τὴν δημοσίευσιν τοῦ λόγου τοῦ πεπαιδευμένου ἐκείνου ζωγράφου.

Διατρέχων τὰ τρία μέρη τοῦ παλαιοῦ κόσμου, τὴν Βίβλον ἀνὰ χεῖρας, ἐξεπλάγην πρὸς τὴν σημερινὴν ὑπαρξίν τῶν ἡθῶν τῶν ἀρχαίων ἡμῶν πατέρων. Εὗρον αὐτὴν ἐν χώραις ἐν αἷς οἱ Ἀράβες ἐτήρησαν τὰς παλαιὰς αὐτῶν παραδόσεις, καὶ ἐτι πανταχοῦ, ὅπου οἱ Ἑβραῖοι, ἀπὸ τῆς ἐξώσεως αὐτῶν ἐκ τῆς γενεθλίου χώρας ὑπὸ τοῦ Τίτου, διέδωκαν τὰ αὐτὰ ἦθῃ πλὴν τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Ταλμούδ, ἣν εἰσέγαγον εἰς τὸν πρῶτον αὐτῶν ὀργανισμόν. Ἡ πρώτη ἀποκάλυψις ἐγένετό μοι ἐν Ἀλγερίᾳ ἡμέραν τινα, καθ' ἣν ἐν ἐκστρατεῖᾳ κατὰ τινων φυλῶν τῶν περιχώρων τῆς Βόνης ἀνεγίνωσκον ἐν τῇ σκηνῇ μου τὰ τῆς Ρεβέκκας πρὸς τὴν πηγὴν, φερούσης τὴν ὑδρίαν ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου καὶ ἀφινούσης αὐτὴν νὰ ὀλισθήσῃ ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ βραχίονος, ὅπως δώσῃ νὰ πῖν εἰς τὸν Ἐλιέζερ. Ἡ κίνησις αὕτη ἐφάνη μοι δύσκολος πρὸς κατάληψιν ἡγεῖρα τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τί εἶδον; . . . Νέαν γυναῖκα δίδουσαν ὕδωρ εἰς ἕνα στρατιώτην καὶ παριστάσαν ἀκριβῶς τὴν πράξιν ἣν προσεπάθειν νὰ ἐννο-

ήσω. Ἐκτοτε ἐκυριεύθην ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας νὰ ἐκτείνω ὅσον εἶναι τε τὰς μεταξὺ τῆς Γραφῆς καὶ τῶν τὴν σήμερον παρὰ τοσοῦτοις λαοῖς, κατὰ παράδοσιν καὶ οὐχὶ κατὰ νεωτερισμὸν ζῶσιν, ὑπαρχόντων ἡθῶν παραβολάς. Κατάρθωσα λοιπὸν νὰ συλλέξω σειρὰν παρατηρήσεων, περὶ ὧν μακρὸν ἂν εἴη λεπτολογῆσαι ἐνταῦθα. Ἴνα δὲ μὴ καταχρήσωμαι ταῖς στιγμαῖς τῆς Ἀκαδημίας, περὶ ὧν μόνον θέλω ὁμιλήσει, στηρίζων αὐτάς ἐπὶ ἄλλῃς παρὰ τὴν ἐμὴν δόξας· θέλω δὲ ἐπιφέρει σοφὰ ἐνδείγματα ἡρυσμένα ἐν τῷ δὸν Κολμέτῳ, τῷ δόκτορι Σχάου κτλ. Τέλος αἱ ὕλικαι ἀποδείξεις, ἃς συνέλεξα, φυσικὰ πράγματα, ἰχνογραφίαι εὐσυνειδότης τελεσθεῖσαι, πρὸς ὅν προστιθέμεν σκοπὸν, θέλουσιν ἔλθει εἰς ἐνίσχυσιν τῶν παρατηρήσεών μου.

Ὡς δειγμα ἐκτίθημι τῇ Ἀκαδημίᾳ πίνακα παριστάντα τὴν ἀπὸ Ἰεριχοῦς εἰς Ἱερουσαλὴμ. ἄγουσαν ἐν ἣ παρεισέγαγον τὴν παραβολὴν τοῦ καλοῦ Σαμαρίτου. Τὸ σχῆμα ὅλον εἶναι σημερινόν· καὶ ὅμως οὐδὲν νέον, διότι πάντα συμφωνοῦσι πρὸς τὰ μέχρις ἡμῶν διασωθέντα μνημεῖα.

Πρὸ πολλοῦ μάτην ἀγωνίζομαι ἵνα συνεθίσω τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς νεωτερισμὸν ἐπαναφέροντα εἰς τὴν ἀλήθειαν, καὶ ὅς τις, μὴ μεταβάλλων τὴν ποίησιν τῆς Γραφῆς, προσφέρει μάλιστα αὐτῇ νέαν βοήθειαν. Ἐννοῶ κάλλιστα τὴν ἀποτυχίαν μου αὐτὴν μέχρι τοῦδε· ἡ πρὸς τὴν τέχνην βροχή μου δὲν δύναται ἴσως, ὡς ἐκ τῆς φύσεως αὐτῆς, νὰ δώσῃ αὐθεντικὸν κύρος εἰς τὰς παρατηρήσεις μου. Οἱ ἀγωνέες μου λοιπὸν ἔμειναν, οὕτως εἰπεῖν, ἀνισφελεῖς ἐναντίον ἀνταγωνιστῶν, οὓς αἱ σοφαὶ μελέται ἔφερον πρὸς τὰ ἀνώτερα στρώματα τοῦ λεγομένου ἱστορικοῦ εἶδους. Οὐχ ἥττον ὅμως ἐπιμένω θεωρῶν ἀδασίμους τὰς ἀντικρούσεις, αἵτινες στηρίζονται ἐπὶ μόνου τοῦ παραδείγματος τῶν μεγάλων διδασκάλων, καὶ, ἐν παρόδῳ εἰρήσθω, ἐτι μικροτέραν ἰσχὺν ἀποδίδωμι εἰς τὰς τῶν ἐφημερίδων καὶ ἰδίως εἰς ἕν ἄρθρον τοῦ Κ. Λενορμάν, ἀρχαιολόγου, μέλους τῆς Ἀκαδημίας, ἐρωτῶντός με διατί ἐξαπατῶ τὴν Βίβλον (*).

Ἀλλ' ὅπως καὶ ἂν θεωρήσω ἀντίκρουσιν ἢ τις δὲν ἐμβαθύνει εἰς τὸ ζήτημα, τοῦτο μόνον βλέπω, ἐπιχείρημα ὑπὲρ τῆς συνηθείας, καὶ ἐρωτῶ διατί τὰ ἀντικείμενα τῆς Ἑβραϊκῆς ἱστορίας δὲν δύνανται τάχα

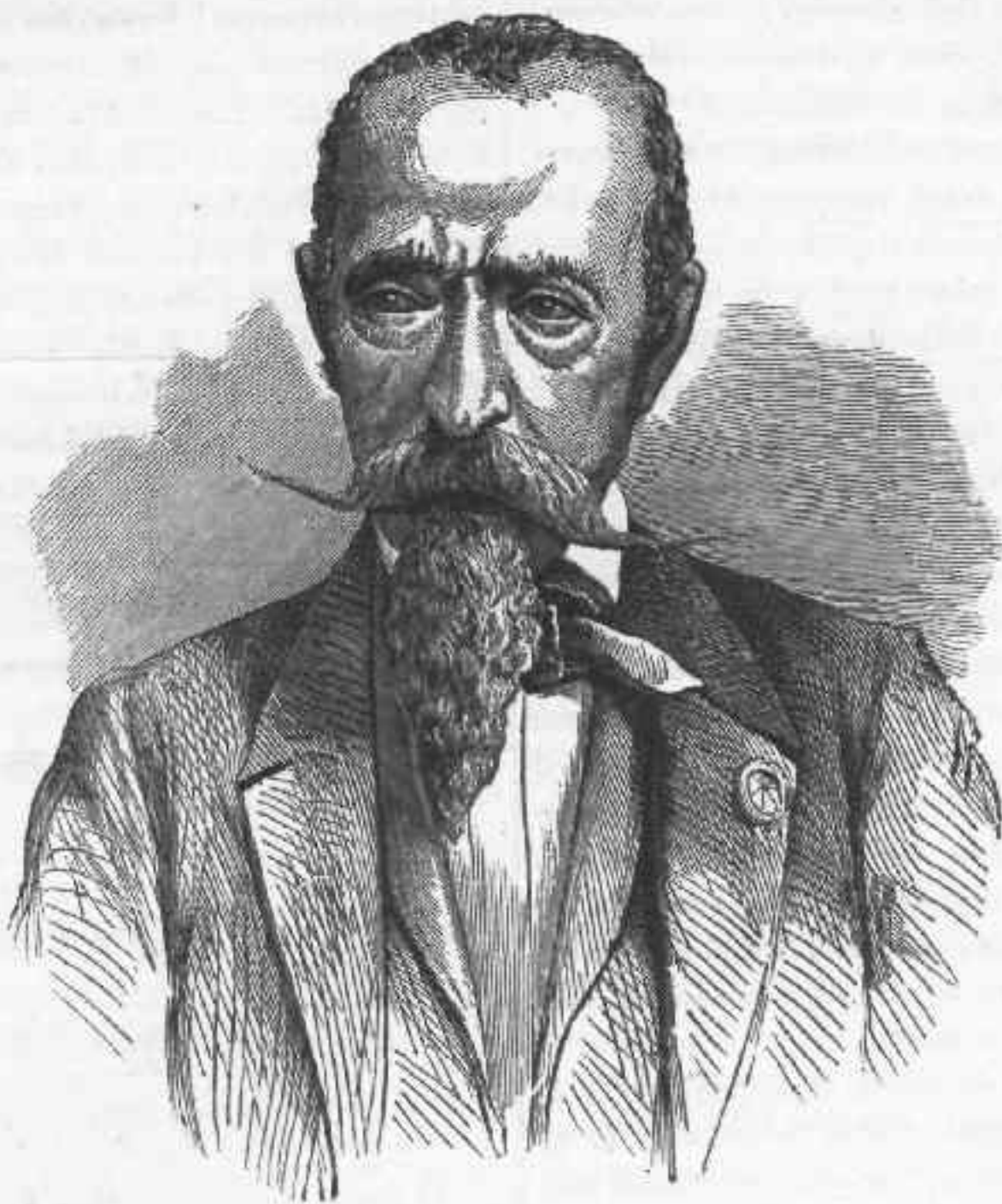
(*) Ὁ Βερνέ καθὼς εἶχεν ἀκούσει τὰ ὑπὸ τοῦ Κυρίου Καρόλου Λενορμάν γραφέντα, διότι οὗτος συνστάσσει μάλιστα τῇ γνώμῃ τοῦ ζωγράφου· ἐπειδὴ δὲ ὁ μακαρίτης Κάρολος Λενορμάν παρετήρησεν αὐτῷ ἐτι ἐσφαλμένως κατέκρινεν αὐτὸν ἐν τῇ λόγῳ αὐτοῦ πρὸς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν Τεχνῶν, ὁ Ὁράτιος Βερνέ, ἀρπάσας φύλλον χάρτου λευκοῦ, ὑπέγραψεν ὑποκάτω καὶ δοὺς αὐτὸ τῷ ἀρχαιολόγῳ εἶπεν· « ἰδοὺ! ἐπ' αὐτοῦ τοῦ χάρτου γράψον ὅποιον ἀνόρθωσιν καὶ ἂν θέλῃς τὴν παραδέχομαι καὶ ἐκ προσιμίων τὴν ὑπογράψω. » Σ. Μ.

νά υποστῶσι τὰς ἄλλας μεταβολάς, ἀς καὶ τὰ τῆς ἑλληνικῆς καὶ ῥωμαϊκῆς ἱστορίας. Ἐνταῦθα παρακαλῶ τὴν Ἀκαδημίαν νὰ ἀκούσῃ ἀποσπάσματα τινὰ ἐπιστολῶν ἐκ Συρίας πρὸς τινὰ μαθητὴν μου γραφεισῶν ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῶν τόπων αὐτῶν οὗς ἐπέρων.

« Κατελίπομεν τὴν Αἴγυπτον ἵνα εἰσελθώμεν εἰς τὴν γῆν τῆς Ἐπαγγελίας. Ἀναγνοὺς καλῶς τὴν Βίβλον μεταξὺ τῶν ἐν ταῖς ἀφρικανικαῖς ἡμῶν κτήσιν Ἀράβων, ἐκτιμήσας πάσας τὰς παρατηρήσεις

νεταὶ γραφεῖσα σήμερον, εἰς τοσοῦτο διατηρήθησαν αἱ παραδόσεις αὐτῆς! Ὅσοις ὁμῶς καὶ ἂν ᾖ ὁ ἐνθουσιασμός μου, τοσοῦτον αἰσθάνομαι τὴν ἀδυναμίαν τοῦ καλάμου μου, ὥστε δὲν τολμῶ νὰ σοὶ γράψω ὅ,τι αἰσθάνομαι. Μένω λοιπὸν εἰς τὴν γραφικὴν μου εἰδικότητα καὶ μεταξὺ τῶν παρατηρήσεών μου μόνως ἐκείνας διακοινῶ σοι, ὅσαι ἔχουσι σχέσιν πρὸς τὴν τέχνην ἀμφοτέρων.

» Ἀπὸ τῆς ἀναγεννήσεως μέχρι τοῦ δεκάτου ὀγδοῦ αἰῶνος καὶ αὕτως εἰπεῖν μέχρις οὗ ὁ Δαυὶδ

Ὁράτιος Βερνέ.

τοῦ δόκτορος Σχάου ἐπὶ τῆς συγγενείας τῆς πάντοτε ὑπαρχούσης μεταξὺ τῶν νέων κατοίκων τῆς ἐρήμου καὶ τῶν πατριαρχῶν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ τῶν τόπων αὐτῶν, ὅπου τόσα συνέβησαν, ὅπου ὁ Μωϋσῆς, ὁ Χριστὸς καὶ ὁ Μωάμεθ κατέπληξαν τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα, διὰ παντὸς τρόπου ἐξάραντες τὴν φαντασίαν. Μετὰ συγκανήσεως πατεῖς τὸ ἔδαφος τοῦτο καὶ ἀπορῶ πῶς ποιηταὶ τινες ἔμειναν τόσον ψυχροὶ πρὸς τὴν ζωηρὰν θέαν τῶν ἀναμνήσεων πικρῶν τῆς Ἀγίας Γραφῆς. Συγγνώμην ἐχέτωσαν ἂν ἐκ μετριοφροσύνης οὐδὲν ἐπενέλαβον τῶν ὑπὸ τῆς Βίβλου κάλλιστα ἐξηγουμένων. Σὺ δὲ ὁ ἀναγνοὺς αὐτὴν ἐνταῦθα ἐξεπλάγης βεβαίως ἰδὼν τὴν ἀλήθειαν αὐτῆς· ὁμολόγησον ὅτι φαί-

ἐλθὼν ἐξώρυξεν ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος τὸν τρόπον τοῦ ζωγραφεῖν τοὺς ἥρωάς του, οἱ περιφημοτάτοι τῶν τεχνιτῶν, μικροῦ λογιζόμενοι τὴν ἀλήθειαν, περὶ ἧς μόναι οἱ ἀρχαιολόγοι ἐφρόντιζον, ἤρκουντο ἀρνούμενοι ἀντικείμενα ἱστορικά, χωρὶς τῶν συνηθειῶν, τῶν ἡθῶν, τῶν ἐθίμων καὶ μάλιστα τῶν ἐνδυμάτων τῶν ἡρώων αὐτῶν. Αὐτὸς ὁ Ραφαῆλος ἐκάλυπτε τὸν Ἀλκιδιδάην διὰ περικεφαλαίας φαντασιώδους· ὁ Βουσσῆνος ὠπλιζε τὸν Ῥωμύλον διὰ θώρακος βυζαντινοῦ, ὁ Λεβρύνος ἐπετίθει φενάκην λαυδοβίκεων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ Ἀλεξάνδρου κτλ. Τὴν σήμερον, ἀγαπητέ μοι Μοντφόρτε, συγχωρεῖται εἰς τὸν ἔσχατον τῶν ζωγράφων νὰ παραστήσῃ τὸν Ἀχιλλεὺς, τὸν Κάϊσαρ κλπ. ἄλλως ἢ ὡς παρελάβομεν

αὐτὸν ὑπὸ τῆς γνώσεως τῆς ἀρχαιότητος; Οὐχί· λοιπὸν ἰδοὺ ἡ ἀποστολὴ ἦν ὀφείλομεν νὰ ἐκπληρώσωμεν· νὰ φωτίσωμεν τοὺς ἐν τῷ μέλλοντι ζωγράφοντας ἀντικείμενα τῆς τε Παλαιᾶς καὶ τῆς Νέας Διαθήκης. Πρέπει νὰ εἰπώμεν, νὰ δημοσιεύσωμεν καὶ νὰ ἀναπτύξωμεν ὅτι οἱ Ἀραβες εἶναι οἱ κληρονόμοι τῶν ἑβραϊκῶν ἐθίμων. Ὁ Πουσσίνος, εἰπερ τις ἄλλος, ἐνόησε τοῦτο διδοὺς τοῖς Ἑβραίοις οὐς ἐζωγράφει ἀνατολικὸν χαρακτήρα. Τί δέ, ἂν ὡς ἡμεῖς ἐξῆ μεταξὺ τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ Ἰακώβ; διότι Ἰβραχὴμ, Ἰακώβ, Ἰουσοῦφ οὐδὲν εἰσιν εἰμὴ πατριάρχαι, τὴν αὐτὴν φιλοξενίαν τελούντες, κατὰ τοὺς αὐτοὺς τρόπους καὶ ὑπὸ τὴν αὐτὴν σκηνήν, ὡς περιγράφεται ἐν τῷ Λευϊτικῷ περὶ τῆς κιβωτοῦ τῆς διαθήκης. Καθ' ἑκάστην, ἀγαπητέ μοι φίλε, ἀκούω λεγόμενον ἐν ταῖς σχολαῖς ἡμῶν ὅτι ὁ Ραφαήλος, ὁ Μιχ. Ἀγγελος καὶ οἱ πρόδρομοι αὐτῶν ἐτελειοποίησαν ὅλα καὶ ὅτι μόνον μίμησις ὑπολείπεται ἡμῖν. Ἐνταῦθα ἐξομολογοῦμαι μισθὸν τὴν γερμανικὴν μανίαν τὴν ἀνατρέχουσαν εἰς τὸν Κιμαβούαν. . . μικροῦ δέον ἀποσκορακίζει τὸ ἡμισυ τῶν χρωμάτων τῆς πυξίδος, ἵνα γένηται ὀλίγον ἀγριωτέρη. Ὁ Ingres, ὁ ἄξιος ζηλωτὴς τῆς σχολῆς τοῦ Ραφαήλου, ἐζωγράφει τάχα τὸν Ὀμηρον παίζοντα τετράχορδον (viole) ὡς τὸ ἐν ταῖς χερσὶ τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν τῇ τοιχογραφίᾳ τοῦ Παρνασσοῦ; Οὐχί· ἐνεπνεύσθη ὑπὸ τοῦ μεγαλείου τοῦ ἀριστουργήματος ἐκείνου τοῦ μεγάλου διδασκάλου ἀκολουθήσας αὐτῷ εἰς τὰς πλάνας. Διὰ τὴν νὰ διστάσωμεν νὰ προκαλέσωμεν νέας μελέτας ἐπὶ πράγματος ὑπερθέλει φέρει ταῖς τέχναις οὐχὶ νεωτερισμὸν (révolution), ἀλλ' ἀληθῆ ἐπικυρίζιν, παρέχον αὐταῖς τοὺς τρόπους νὰ περυστήσωσι τοσαῦτα καλὰ ἀντικείμενα ὑπὸ νέαν ὄψιν καὶ σύμφωνον τῇ ἀληθείᾳ;

« Χθές, φθάνων εἰς Κατιέ, ἤθελον νὰ σὲ εἶχα ἐκεῖ πλησίον τοῦ φρέκτος ἐκείνου ὅπου ὅλοι τῶν Ἀράβων ἐκείναι αἱ θυγατέρες ἔρχονται τὸ ἑσπέρας πρὸς ὑδρευτίν. Ἦσαν αἱ θυγατέρες τοῦ Βαθουήλ, ἡ Ρεθέκκα καὶ αἱ σύντροφοι αὐτῆς. Δὲν ἤμην πλέον ὁ ἄνθρωπος τῆς ὁδοῦ Ἀγίου Λαζάρου(*) βλέπων αὐτὰς πληρούσας τὰς λαγύνους, ἔπειτα τὰς σάφας ὅπως ὁ ὁδοιπόρος καὶ τὸ ὑποζύγιον εὗρωσιν ἀναψυχὴν. Ἐκεῖ εἶπερ ποτὲ ἠδυνήθημεν νὰ περπατήσωμεν. Κατὰ πρῶτον, ἀπὸ τῆς ἐκ Καίρου ἀναχωρήσεως ἡμῶν, ἠδυνάμεθα νὰ πλυθῶμεν μὴ φειδόμενοι ὕδατος· ἤμεθα σχεδὸν ὡς ὁ πρῶτος ἡμῶν πατὴρ ἐνδεδουμένοι· ἐξ ἀνάγκης δὲ ἐκρύπτομεν τὸ λευκὸν ἡμῶν σῶμα ὑπισθεν μικροῦ τοίχου, μόνον τὰς κεκαυμένας κεφαλὰς ἀποκαλύπτοντες καὶ τὸ ἐξυρτημένον κρῖνον. Ἡ ταπεινότης τῆς ἡμετέρας θέσεως ἀπέδιδε πᾶσαν ἀνησυχίαν ἀπὸ τῶν ὠραίων ἐκείνων κοπελλῶν. Παρεδίδοντο εἰς

ὁμιλίαν τόσον ζωηράν, ὥστε ὑπέθεσα ὅτι ὁμιλοῦν περὶ τῶν γρασολογιῶν τῆς φυλῆς των. Ἀδιάφορον συνετέλουν ὅπως δῆποτε θαυμάσιον πίνακα τῶν ἡθῶν τῶν ἐν τῇ Γραφῇ περιγραφομένων. Ἦτο ἀληθὴς ὁ πίναξ ἐκείνος, ἄνευ συστήματος, ἄνευ φιλοκλίσεως σχολικῆς. . . . Ὁ οὐρανὸς ἦτο γλαυκός, ἡ ἄμμος κιτρίνη, τὸ αἶμα ἐκυκλοφόρει ὑπὸ τὸ χαλκοῦν δέρμα τῶν βραχιόνων ἐκείνων, οἵτινες ἀνεσθῆκουν τὰς βραεῖας λαγύνους ἵνα ῥίψωσιν αὐτὰς ἐπὶ τοῦ ὤμου. Πόσων τὸ ἐκπληκτικὸν καὶ νέον τοῦτο θέαμα μετέπλησε λογισμῶν! Ἐπανελθὼν εἰς τὴν σκηνὴν μου δὲν ἠδυνάμην νὰ κοιμηθῶ, τοσοῦτον ἐδρασνίζετο ἡ φαντασία μου· συνήκου ὅλα τὰ ἀριστουργήματα ἅτινα ἐνεθυμείτο. Ἐθαύμαζον εἰς πόσον ὕψους ὁ μέγας διδάσκαλος εἶχε φθάσει καὶ ἔλεγον κατ' ἐμαυτόν· ἀλλὰ δικτὶ λοιπὸν δὲν παύονται λέγοντες ἡμῖν, ὅταν ὤμεν μαθηταί, ὅτι τὸ ὕψος τοῦ ὕψους ἀντιβαίνει πρὸς τὴν ἀκριβεστάτην παράστασιν τῶν πραγμάτων; Οὐδὲν εὐγενέστερον τῆς σκηνῆς ἦν εἶδον. Ἡ δὲ ἐνέργεια, ἣν ἀπέδιδον αὐτῇ ἀνατρέχων δύο χιλιάδας ἐτῶν πρὸς τὰ ὀπίσω, κατ' οὐδὲν παρήλλαττε τὸ σχῆμα. »

Σ.

("Ἐπεται τὸ τέλος.")

ΠΟΙΚΙΛΙΑ.

Ὁ ποικιλογράφος τοῖς ἡμῖν νὰ ἀπευθύνῃ τὴν ἐξῆς ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς ἐξῆς Κυρίους καὶ τὰς ἐξῆς Κυρίας.

« Ἐν Ἀθήναις, τῇ 15 Σεπτεμβρίου 1863.

—o—

« Ἀγαπητοὶ μοι Κύριοι,

« Σεβασταί μοι Κυρίαι,

« Ὁ τυπογράφος, ὅστις συνήθως ἔχει τὴν εὐχαρίστησιν νὰ ἐπιτηρῇ τὴν κατὰ τὴν στοιχειθεσίαν τῆς ὕλης, ἔτυχεν νὰ ζητήσῃ μικρὰν ἀναψυχὴν εἰς Σάραν. Κατὰ κακὴν δὲ μου τύχην ἀφῆκε τὴν ἐπιτήρησιν εἰς ἑμπειρον μὲν ἐργάτην, ἀλλ' ὅστις κατὰ μέρος πάντα θεῖς αὐρίζει, ἦτοι, ἐν ἄλλοις λόγοις, ἀναβάλλει εἰς αὔριον τὰ σπουδαῖα· — θὰ ἔλεγον θησαυρίζει, ἂν δὲν προέκειτο περὶ γραμμάτων. — Διὰ τοῦτο εἴθε νῆστες, ἀγαπητοὶ μοι ἀναγνώσταί, καὶ διὰ τοῦτο τὸ πρόσωπον ὑμῶν ὁμοιάζει τῷ τοῦ πεινῶντος εἰς ὃν ὁ μάγειρος ἐξαίφνης ἀναγγέλλει ὅτι ὁ ζωμὸς ἐκάη. Καὶ δὲν ἔχω μὲν τὴν ἀξίωσιν ὅτι τὰ ποικίλα μου, τὰ ἀγαπητά μου ποικίλα! εἰσὶν ἀπαραίτητα ὡς ἡ θρησκευτικὴ τοῦ ὑμετέρου ζωμοῦ δύναμις, ἀλλ' οὔτε ἀλμυρούς ὡς αὐτὸν κρίνω τοὺς ἐμοὺς λόγους, μάλιστα ἂν ὁ μάγειρος ὑμῶν τύχῃ καὶ ἀλαταποθηκάρης ἐνταῦθα τῆς ὑμετέρας οἰκίας· ἐπειδὴ ἔμωι ἀπαιτῶ πάντοτε, καὶ πείνης ἐὰν στερῶμαι, νὰ ἀριστῶ ἢ νὰ δειπνῶ τὴν ὠρισμένην ὥραν, διὰ τοῦτο, ἐπόμενος τῷ εὐαγγελικῷ ῥήτι « ὁ σὺ μειστεὺς ἐτέρῳ μὴ ποιήσης » ἐξαιτοῦμαι τὴν ὑμέτεραν παρὰ τοῦ τυπογράφου συγγνώμην διὰ τὸν πῆσαντα ὑμᾶς λιμόν.

(*) Ὁδὸς τῶν Παρισίων.